

Aleksander Łaszek
Andrzej Rzońca
Wiktor Wojciechowski

Warszawa, 15 marca 2011 r.

Ryzyko przekroczenia przez dług publiczny 55% PKB oraz procedura nadmiernego deficytu nie mogą uzasadniać amputacji składki do OFE

Synteza: *Istnieje pakiet działań, który pozwoliłby zmniejszyć potrzeby pożyczkowe państwa bardziej niż cięcie składki do OFE, a jednocześnie – w przeciwieństwie do amputacji składki – wzmocniłby fundamenty wzrostu polskiej gospodarki.*

Jego zasadniczym elementem w roku wyborczym powinno być przyspieszenie prywatyzacji. Jednak nawet gdyby jej nie przyspieszono, to wzrost gospodarki i inflacja zgodna z obecnymi prognozami zapobiegłyby przekroczeniu przez dług publiczny progu 55% PKB. Z kolei ewentualne wstrząsy w otoczeniu polskiej gospodarki, które ponownie spowolniłyby jej wzrost i przyczyniły się do osłabienia kursu złotego, mogłyby doprowadzić do naruszenia drugiego progu ostrożnościowego bez względu na to, czy w latach 2011-2012 udałoby się zmniejszyć potrzeby pożyczkowe państwa o równowartość cięcia składki do OFE. Naruszenie tego progu nie oznaczałoby jednak – wbrew temu co się powszechnie sądzi – konieczności zrównoważenia budżetu na następny rok.

Ze względu na wybory parlamentarne, większość innych niż przyspieszenie prywatyzacji działań zmniejszających potrzeby pożyczkowe mogłaby zostać odłożona do przyszłego roku. Program redukcji deficytu w kształcie zaproponowanym przez FOR, po pierwsze, ograniczyłby deficyt poniżej 4% PKB w 2012 r. oraz, po drugie, zapewniłby jego dalszy spadek w kolejnych latach. I jedno, i drugie dałoby szansę na pozytywną ocenę naszego kraju sporządzaną przez Komisję Europejską w ramach procedury nadmiernego deficytu.

1. Amputacja składki nie może być uzasadniana ryzykiem przekroczenia przez dług publiczny progu 55% PKB w 2011 lub 2012 roku.

1.1. *Istnieje pakiet działań pozwalający zmniejszyć potrzeby pożyczkowe państwa bardziej niż cięcie składki do OFE. Jednocześnie pakiet ten – w przeciwieństwie do amputacji składki – wzmocniłby fundamenty wzrostu polskiej gospodarki*

W latach 2011-2012 jego zasadniczym elementem jest przyspieszenie prywatyzacji w stosunku do planów Ministerstwa Skarbu, które zakłada mniej prywatyzacji w 2011 r. niż w 2010 r. (jego pozostałe elementy opisano w punkcie 2.). Tegoroczne przychody z prywatyzacji mają wynieść 15 mld zł, a w latach 2012 – 2013 łącznie kolejne 15 mld zł, podczas gdy w ubiegłym roku wyniosły 22 mld zł (choć ok. 3 mld zł było pseudoprywatyzacją, czyli sprzedażą przedsiębiorstw kontrolowanych przez państwo innym państwowym firmom).

Spadek tempa prywatyzacji można byłoby zrozumieć, gdybyśmy nie mieli co sprzedawać. Ale tak nie jest. W połowie lutego 2011 r. rynkowa wartość akcji największych spółek będących w posiadaniu Ministerstwa Skarbu Państwa i Banku Gospodarstwa Krajowego (bez kolejowych spółek transportowych, nieruchomości, kopalni) wynosiła ok. 110 – 120 mld zł. To tyle, ile rząd planuje zaoszczędzić na trwałej redukcji składek do II filaru przez najbliższe 7 lat.

W br. da się zwiększyć wpływy z prywatyzacji o 12 mld zł – z planowanych 15 mld do 27 mld. Dobra koniunktura na rynku kapitałowym pozwala uzyskać atrakcyjne ceny za sprzedawane pakiety akcji, zwłaszcza spółek powiązanych z sektorem surowcowym (KGHM, spółki węglowe, Lotos, PKN Orlen). Zestawienie poniżej obejmuje projekty szacowane na ok. 40 mld zł. Ich realizacja będzie łatwiejsza przy wsparciu OFE, o ile otrzymają one składki emerytalne w dotychczasowej wysokości.

- sprzedaż pozostałego pakietu akcji Enei (sprzedaż pakietu 53,9 proc. akcji) – ok. 4,5 – 5,0 mld zł
- sprzedaż pozostałego pakietu akcji Energi (sprzedaż pakietu 84,2 proc. akcji) – ok. 7,5 mld zł
- sprzedaż pozostałego pakietu akcji Zespołu Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin – ok. 1,0 – 1,2 mld zł
- sprzedaż pozostałego pakietu akcji KGHM (31,79 proc.) – ok. 10 mld zł
- sprzedaż 10 proc. pakietu akcji PKO BP – ok. 5 mld zł
- sprzedaż 10 proc. pakietu akcji PZU – ok. 3 mld zł
- sprzedaż 10 proc. pakietu akcji PGE – ok. 4 mld zł
- sprzedaż 10 proc. pakietu akcji Tauron – ok. 1 mld zł
- sprzedaż 10 proc. pakietu akcji PGNiG – ok. 2 mld zł
- prywatyzacja realizowana przez inne resorty niż Ministerstwo Skarbu Państwa (zgodnie z planem rządu) – 3 mld zł

Prywatyzacja powyższych spółek nie jest skomplikowana technicznie, bo już teraz są one notowane na giełdzie. Prywatyzacja to bardzo ważna reforma, która szczególnie w okresie wysokiego tempa narastania długu publicznego powinna być pogłębianą, a nie hamowaną.

1.2. Nawet gdyby nie wprowadzono pakietu działań zmniejszających potrzeby pożyczkowe alternatywnego do amputacji składki do OFE, dług publiczny nie musiałby przekroczyć 55% PKB, czyli drugiego progu ostrożnościowego z Ustawy o finansach publicznych

Zgodnie z prognozami zawartymi w „Wieloletnim Planie Finansowym Państwa”, dług publiczny ma wynieść 54,4% PKB w 2011 roku i 54,6% PKB w 2012 roku. Z kolei według prognoz ze „Strategii zarządzania długiem publicznym”, miałby on ukształtować się na poziomie, odpowiednio, 54,2% PKB w 2011 roku i 54,3% PKB w 2012 roku.

- Prognozy te sporządzono w sierpniu i we wrześniu i nie biorą pod uwagę skutków cięcia składki do OFE (ani też działań, które mogłyby w takim samym stopniu zmniejszyć potrzeby pożyczkowe państwa).
- Opierają się one na raczej konserwatywnych założeniach odnośnie do wzrostu gospodarczego i inflacji.

Gdyby wzrost gospodarki i inflacja w latach 2010-2012 były takie, jak wskazują obecne prognozy, wtedy relacja długu publicznego do PKB w 2012 roku byłaby niższa niż przewiduje się w „WPF” i „SZDP” o co najmniej 0,6 pkt proc.

1.3. Ewentualne wstrząsy w otoczeniu polskiej gospodarki, które ponownie spowolniłyby jej wzrost i przyczyniły się do osłabienia kursu złotego, mogłyby doprowadzić do przekroczenia przez dług publiczny drugiego progu ostrożnościowego bez względu na to, czy w latach 2011-2012 udałoby się zmniejszyć potrzeby pożyczkowe państwa o równowartość cięcia składki do OFE. Ryzyko takiego negatywnego scenariusza jest dodatkowym argumentem, aby potrzeby te ograniczać w inny sposób niż poprzez amputację składki do OFE.

Gdyby gospodarka w latach 2011-2012 rozwijała się wolniej niż 3,5% rocznie, zaś kurs nie umocnił się do 3,6 zł za euro, jak założono w „Strategii zarządzania długiem publicznym”, to dług publiczny w 2012 roku mógłby przekroczyć drugi próg ostrożnościowy, pomimo zmniejszenia potrzeb pożyczkowych państwa o równowartość cięcia składki do OFE. Dla relacji długu do PKB szczególnie istotne jest kształtowanie się kursu złotego. Ze względu na stosunkowo duży udział zadłużenia zagranicznego w długu słabszy kurs złotego o 10% oznacza wzrost relacji tego długu do PKB o 1,4 pkt proc.

Amputacja składki do OFE, jeśli wpływa na ryzyko scenariusza słabego kursu, to raczej je zwiększa niż ogranicza. Może bowiem zmniejszyć napływ kapitału zagranicznego do Polski, jako że będzie oznaczała spadek płynności na naszym rynku finansowym. Płynność zaś określa możliwości wycofania się inwestorów z Polski bez potęgowania przez nich ewentualnych strat. Jeśli te możliwości w ocenie inwestorów się zawężą, wtedy dłużej będą się zastanawiać zanim zainwestują w naszym kraju. Szybciej natomiast będą się decydować na wyjście z Polski w przypadku niekorzystnego – w ich ocenie – rozwoju sytuacji na rynkach finansowych w naszym kraju.

1.4. Sankcje przewidziane w Ustawie o finansach publicznych po przekroczeniu przez dług publiczny 55% PKB nie są tak ostre, jak się na ogół uważa. Gdy relacja długu publicznego do PKB przekroczy 55%, budżet na następny rok wcale nie musi być zrównoważony.

Wystarczy, że będzie przewidywał wolniejsze narastanie długu (i to nie całego długu, a długu Skarbu Państwa) od wzrostu gospodarki. Spełnienie tego warunku wymagałoby nadwyżki w finansach publicznych jedynie w przypadku szybkiego kurczenia się gospodarki lub dużego spadku cen. Tymczasem od 20 lat polska gospodarka systematycznie rośnie. Głęboki spadek cen w Polsce miał natomiast miejsce ostatni raz w 1954 roku. W normalnych okolicznościach dług Skarbu Państwa powinien rosnać wolniej niż gospodarka, nawet gdyby potrzeby pożyczkowe budżetu były wyższe niż 3% PKB. Co więcej, gdyby dług publiczny przekroczył 55% w br., to procedura ostrożnościowa dotyczyłaby dopiero 2013 roku. Gdyby natomiast dług przekroczył 55% w 2012 roku, to procedura ostrożnościowa zostałaby uruchomiona w 2014 roku. W takim horyzoncie i tak raczej niemożliwe byłoby utrzymanie dotychczasowego tempa narastania długu.

2. Amputacja składki nie może być uzasadniana koniecznością obniżenia deficytu do 3% PKB w 2012 roku

2.1. Można wskazać działania, które w perspektywie kilku lat silniej ograniczą deficyt w finansach publicznych niż cięcie składki do OFE, a jednocześnie będą korzystne dla wzrostu gospodarczego

Przyspieszenie prywatyzacji, o którym była mowa w punkcie 1.1, pozwoliłoby zmniejszyć potrzeby pożyczkowe państwa, ale nie obniży deficytu w finansach publicznych. Aby go zredukować, potrzebne jest ograniczenie niektórych wydatków publicznych i zwiększenie dochodów państwa.

Na program redukcji deficytu powinny składać się następujące elementy, opisane szczegółowo w opracowaniu FOR „Jak przyspieszyć wzrost gospodarczy, uzdrowić finanse publiczne i dalej budować II filar emerytalny?” z 25 stycznia 2011 r.:

- dokończenie reformy emerytalnej
- wprowadzenie innych zmian w systemie ubezpieczeń społecznych wzmacniających bodźce do pracy
- ograniczenie wydatków publicznych, które nie wypełniają celów, w jakich są ponoszone
- uproszczenie podatków.

2.2. Ze względu na wybory parlamentarne, wprowadzenie programu redukcji deficytu może zostać odłożone do przyszłego roku.

W br. zakres tego programu można zawęzić do działań, które nie rodzą istotnego ryzyka utraty poparcia przed wyborami. Celem ich wprowadzenia byłoby wystanie wiarygodnego sygnału do inwestorów, że rząd jest zdeterminowany, aby uzdrowić finanse państwa po wyborach. Przykładową listę takich działań wraz z szacunkami ich skutków dla finansów publicznych przedstawia tabela 1.

Zasadnicza część programu redukcji deficytu mogłaby zostać wprowadzona dopiero po wyborach – w 2012 roku. Przykładowe działania składające się na tę część wraz z szacunkami ich skutków dla finansów publicznych zawiera tabela 2.

2.3. Program redukcji deficytu w kształcie zaproponowanym przez FOR ograniczyłby deficyt poniżej 4% PKB w 2012 r. oraz zapewniłby jego dalszy spadek w kolejnych latach, dając szansę na pozytywną ocenę naszego kraju sporządzaną przez Komisję Europejską w ramach procedury nadmiernego deficytu.

Program redukcji deficytu w kształcie zaproponowanym przez FOR gwarantuje narastające oszczędności, pozwalające na trwałe uzdrowić finanse publiczne. Komisja Europejska sporządzając opinię w ramach procedury nadmiernego deficytu nie ocenia stanu finansów publicznych w pojedynczym roku, ale bierze pod uwagę ich stabilność w dłuższej perspektywie. Ponadto, ma uwzględniać koszty reformy emerytalnej. Zarówno pierwszy, jak i

drugi czynnik wpływający na ocenę Komisji zwiększa szansę na to, że w przypadku wprowadzenia działań zaproponowanych przez FOR będzie ona pozytywna (patrz załącznik 1). Przede wszystkim jednak program redukcji deficytu w kształcie zaproponowanym przez FOR wzmocniłby fundamenty wzrostu polskiej gospodarki, podczas gdy cięcie składki do OFE je osłabia.

Tabela 1. Przedstawia skutki działań możliwych do wprowadzenia **przed wyborami**.

Tabela 2. Przedstawia skutki działań możliwych do wprowadzenia **po wyborach**.

Tabela 3. Przedstawia **łącznie skutki całego pakietu działań**.

Tabela 4. Przedstawia **deficyt finansów publicznych w latach 2011-2015** po wprowadzeniu działań proponowanych przez FOR.

Tabela 1. Podsumowanie skutków dla finansów publicznych pakietu reform możliwych do wprowadzenia przed wyborami (dane w mld zł, w warunkach cen i PKB z 2010 r.)

	2011	2012	2013	2014	2015
I. Przyspieszenie prywatyzacji					
Przyspieszenie prywatyzacji w 2011 roku w stosunku do założeń przedstawionych w Wieloletnim Planie Finansów Państwa 2011-2013	11,6	-	-	-	-
II. Dokończenie reformy emerytalnej					
A. Włączenie funkcjonariuszy i żołnierzy do powszechnego systemu emerytalnego*	0	-0,03	-0,05	-0,07	-0,09
B. Uspójnienie wymiaru rent z wymiarem emerytur	0	0,0	0,1	0,1	0,2
RAZEM II (mld zł)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
III. Inne zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych zwiększające podaży pracy					
A. Dostosowanie wysokości zasiłków chorobowych funkcjonariuszy i żołnierzy do zasad obowiązujących w systemie pracowniczym*	0	0,0	0,01	0,01	0,02
RAZEM III (mld zł)	0	0,0	0,01	0,01	0,02
IV. Ograniczenie innych wydatków publicznych					
A. Utworzenie Centrum Usług Wspólnych w administracji centralnej ¹	0	1	2	3	4
B. Racjonalizacja zakupów towarów i usług w administracji centralnej*	0	1	2	3	4
C. Likwidacja becikowego	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3
D. Obniżenie zasiłku pogrzebowego	0,6	1,1	1,0	0,9	0,9
E. Reguła zrównoważonego budżetu dla jednostek samorządu terytorialnego*	0	6	10	14	14
RAZEM IV	0,8	9,5	15,3	21,2	23,2
Łączny wpływ na potrzeby pożyczkowe (I + II + III + IV)					
mld zł (2010)	12,4	9,5	15,3	21,2	23,3
% PKB (2010)	0,9%	0,7%	1,1%	1,5%	1,7%
Łączny wpływ na deficyt (I + II + III + IV)					
mld zł (2010)	0,8	9,5	15,3	21,2	23,3
% PKB (2010)	0,1%	0,7%	1,1%	1,5%	1,7%

* Działanie podejmowane przez rząd

¹ Pod tym pojęciem rozumiemy skoncentrowanie funkcji wsparcia w profesjonalnie zarządzanej jednostce organizacyjnej świadczącej usługi na rzecz wielu jednostek – klientów wewnętrznych.

Tabela 2. Podsumowanie skutków dla finansów publicznych proponowanego pakietu reform możliwych do wprowadzenia dopiero po wyborach (dane w mld zł, w warunkach cen i PKB z 2010 r.)

	2011	2012	2013	2014	2015
I. Przyspieszenie prywatyzacji					
Przyspieszenie prywatyzacji w latach 2011-2012 w stosunku do założeń przedstawionych w Wieloletnim Planie Finansów Państwa 2011-2013	-	6,9	6,6	bd.	bd.
II. Dokończenie reformy emerytalnej					
A. Stopniowe podwyższanie wieku emerytalnego K i M do 67 lat	-	0	1	2,3	4,1
B. Włączenie górników do powszechnego systemu emerytalnego	-	0	0,5	1,0	1,5
C. Objęcie dochodów lepiej zarabiających rolników podatkiem PIT i składkami ubezpieczeniowymi według stawek ZUS	-	0	1,0	1,0	1,0
RAZEM II (mld zł)	-	0,0	2,5	4,3	6,6
III. Inne zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych zwiększające podaży pracy					
A. Wstrzymanie planowego wydłużenia płatnych urlopów macierzyńskich	-	0,25	0,5	0,8	0,9
B. Obniżenie wysokości zasiłków chorobowych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania	-	0,9	1,8	1,8	1,8
C. Obniżenie wysokości zasiłków opiekuńczych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania.	-	0,1	0,2	0,2	0,2
D. Przywrócenie wysokości zasiłków dla bezrobotnych sprzed ich podniesienia w 2010 r.	-	0,0	0,1	0,1	0,1
RAZEM III (mld zł)	-	1,3	2,6	2,9	3,0
IV. Ograniczenie innych wydatków publicznych					
A. Podniesienie pensum nauczycieli (przy utrzymaniu zaplanowanego wzrostu wynagrodzeń)	-	0,4	1,5	3,1	4,5
RAZEM IV	-	0,4	1,5	3,1	4,5
V. Proefektywnościowe uproszczenie podatków, likwidacja lub ograniczanie ulg podatkowych					
A. Modyfikacja ulgi prorodzinnej	-	0	0	3,1	2,9
B. Likwidacja ulgi na Internet	-	0	0	0,31	0,29
C. Likwidacja zwrotu części VAT za materiały budowlane	-	0,5	0,9	0,9	0,8
D. Likwidacja obniżonej stawki VAT na usługi hotelarskie	-	0,35	0,7	0,7	0,7
RAZEM V	-	0,9	1,6	5,0	4,7
VI. Pozostałe					
Dochody ze sprzedaży praw do emisji CO2	-	0	4	5	6
Łączny wpływ na potrzeby pożyczkowe (I + II + III + IV + V + VI)					
mld zł (2010)	-	9,5	18,8	20,3	24,8
% PKB (2010)	-	0,7%	1,3%	1,4%	1,8%
Łączny wpływ na deficyt (I + II + III + IV + V + VI)					
mld zł (2010)	-	2,6	12,2	20,3	24,8
% PKB (2010)	-	0,2%	0,9%	1,4%	1,8%

Tabela 3. Podsumowanie skutków dla finansów publicznych proponowanego pakietu reform (dane w mld zł, w warunkach cen i PKB z 2010 r.)

	2011	2012	2013	2014	2015
I. Przyspieszenie prywatyzacji					
Przyspieszenie prywatyzacji w stosunku do założeń przedstawionych w Wieloletnim Planie Finansów Państwa 2011-2013	11,6	6,9	6,6	bd.	bd.
II. Dokończenie reformy emerytalnej					
A. Stopniowe podwyższanie wieku emerytalnego K i M do 67 lat	-	0	1	2,3	4,1
B. Włączenie funkcjonariuszy i żołnierzy do powszechnego systemu emerytalnego*	0	-0,03	-0,05	-0,07	-0,09
C. Włączenie górników do powszechnego systemu emerytalnego	-	0	0,5	1,0	1,5
D. Objęcie dochodów lepiej zarabiających rolników podatkiem PIT i składkami ubezpieczeniowymi według stawek ZUS	-	0	1,0	1,0	1,0
E. Uspójnienie wymiaru rent z wymiarem emerytur	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
RAZEM II (mld zł)	0,0	0,0	2,6	4,3	6,7
III. Inne zmiany w systemie ubezpieczeń społecznych zwiększające podaży pracy					
A. Wstrzymanie planowego wydłużenia płatnych urlopów macierzyńskich	-	0,25	0,5	0,8	0,9
B. Obniżenie wysokości zasiłków chorobowych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania	-	0,9	1,8	1,8	1,8
C. Dostosowanie wysokości zasiłków chorobowych funkcjonariuszy i żołnierzy do zasad obowiązujących w systemie pracowniczym*	0	0,00	0,01	0,01	0,02
D. Obniżenie wysokości zasiłków opiekuńczych z 80 do 60% wynagrodzenia oraz ograniczenie ich dostępności poprzez wprowadzenie 3 dniowego okresu oczekiwania.	-	0,1	0,2	0,2	0,2
E. Przywrócenie wysokości zasiłków dla bezrobotnych sprzed ich podniesienia w 2010 r.	-	0,0	0,1	0,1	0,1
RAZEM III (mld zł)	0,0	1,3	2,6	2,9	3,0
IV. Ograniczenie innych wydatków publicznych					
A. Utworzenie Centrum Usług Wspólnych ² w administracji centralnej	0	1	2	3	4
B. Racjonalizacja zakupów towarów i usług w administracji centralnej*	0	1	2	3	4
C. Likwidacja becikowego	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3
D. Obniżenie zasiłku pogrzebowego	0,6	1,1	1,0	0,9	0,9
E. Podniesienie pensum nauczycieli (przy utrzymaniu zaplanowanego wzrostu wynagrodzeń)	-	0,4	1,5	3,1	4,5
F. Reguła zrównoważonego budżetu dla jednostek samorządu terytorialnego*	-	6	10	14	14
RAZEM IV	0,8	7,4	13,8	24,3	27,7
V. Proefektywnościowe uproszczenie podatków, likwidacja lub ograniczanie ulg podatkowych					
A. Modyfikacja ulgi prorodzinnej	-	0	0	3,1	2,9
B. Likwidacja ulgi na Internet	-	0	0	0,31	0,29
C. Likwidacja zwrotu części VAT za materiały budowlane	-	0,5	0,9	0,9	0,8
D. Likwidacja obniżonej stawki VAT na usługi hotelarskie	-	0,35	0,7	0,7	0,7
RAZEM V	0	0,9	1,6	5,0	4,7
VI. Pozostałe					
Dochody ze sprzedaży praw do emisji CO ₂	-	0	4	5	6
Łączny wpływ na potrzeby pożyczkowe (I + II + III + IV + V + VI)					
mld zł (2010)	12,4	19	34,2	41,5	48,1
% PKB (2010)	0,9%	1,3%	2,4%	2,9%	3,4%
Łączny wpływ na deficyt (I + II + III + IV + V + VI)					
mld zł (2010)	0,8	12,1	27,6	41,5	48,1
% PKB (2010)	0,1%	0,9%	2,0%	2,9%	3,4%

* Działanie podejmowane przez rząd

² Pod tym pojęciem rozumiemy skoncentrowanie funkcji wsparcia w profesjonalnie zarządzanej jednostce organizacyjnej świadczącej usługi na rzecz wielu jednostek – klientów wewnętrznych.

Tabela 4. Deficyt sektora finansów publicznych po wprowadzeniu zmian przedstawionych przez ministra finansów na Komisji Finansów 2 marca br., ale bez obcinania składki do OFE i po uwzględnieniu dodatkowych reform proponowanych przez FOR (% PKB)

	2011	2012	2013	2014	2015
Scenariusz bazowy	-6,1%	-3,9%	-2,8%	-2,1%	-1,7%
Scenariusz uwzględniający szybszy wzrost gospodarczy	-6,0%	-3,7%	-2,6%	-1,9%	-1,5%

Załącznik nr 1

Stanowisko Komisji Europejskiej odnośnie do kosztów reformy emerytalnej

Na początku grudnia zeszłego roku rząd ogłosił sukces w negocjacjach z Komisją Europejską. Osiągnięte wówczas porozumienie zakłada uwzględnienie kosztów reformy emerytalnej w ocenie sytuacji budżetowej i w opartych o nie ewentualnych decyzjach Rady ECOFIN, dotyczących m.in. procedury nadmiernego deficytu. Jednocześnie sama metodologia liczenia długu i deficytu sektora finansów publicznych pozostanie niezmienną.

Można to traktować jako zapowiedź zgody Komisji Europejskiej na deficyt wyższy niż 3% PKB dla krajów, które przeprowadziły reformę emerytalną. Warunkiem będzie jednoczesne wprowadzenie reform, w wyniku których w kolejnych latach deficyt finansów publicznych obniży się do poziomu poniżej 3% PKB.

3 marca tego roku podczas konferencji prasowej w Sejmie Janusz Lewandowski, europejski komisarz ds. programowania finansowego i budżetu, stwierdził, że „Polska, ze względu na zaangażowanie się w reformę emerytalną, może liczyć na pewną tolerancję KE jeśli chodzi o liczenie deficytu budżetowego”. Uwaga ta dotyczyła również pozostałych krajów członkowskich UE zaangażowanych w budowę kapitałowego filara systemu emerytalnego. Komisarz przypomniał jednak, że w poprzednich latach KE była krytykowana za nadmierną pobłażliwość w tej kwestii. – *Teraz należy się liczyć raczej z polityką kija i marchewki, czyli polityką sankcji, aby dyscyplinować* – podkreślał Lewandowski³.

Minister finansów Jacek Rostowski w wywiadzie dla Moniki Olenik⁴ z 24 lutego br. komentując wynegocjowane porozumienie podkreślił, że „jeśli chodzi o poziom, o to do jakiego stopnia Komisja się zobowiązała, że nie będzie nas karała i na jak długo się zobowiązała, że nie będzie nas karała”, to udało mu się wynegocjować w Brukseli znacznie więcej niż ministrowi Mirosławowi Gronickiemu kilka lat wcześniej⁵.

³Źródło: Strona Komisji Europejskiej: http://ec.europa.eu/polska/news/110303_lewandowski_pl.htm

⁴ Źródło: Radio ZET: <http://www.radiozet.pl/Programy/Gosc-Radia-ZET/Jacek-Rostowski7>

⁵W 2004 roku ustalono, że kraje, które przeprowadziły reformę emerytalną, przy ocenie wielkości deficytu finansów publicznych w ramach procedury nadmiernego deficytu będą mogły przez 5 kolejnych lat odliczyć odpowiednio 100%, 80%, 60%, 40% i 20% kosztów reformy od deficytu (źródło: *Public Finance in EMU 2007*)

Komunikat Ministerstwa Finansów dot. porozumienia pomiędzy Komisją Europejską i Polską w sprawie uwzględniania kosztów emerytalnych z 2010.12.12

1. Porozumienie pomiędzy Komisją Europejską i Polską, osiągnięte w piątek 10 grudnia br. dotyczy uwzględniania kosztów reformy emerytalnej w ocenach sytuacji budżetowej i opartych o nie ewentualnych decyzji Rady ECOFIN w ramach Paktu Stabilności i Wzrostu, zarówno w jego części prewencyjnej jak i korygującej, w tym w szczególności w procedurze nadmiernego deficytu. Porozumienie nie odnosi się jedynie do polskiego systemu emerytalnego, ale ma charakter uniwersalny.
2. Oznacza, że zarówno Komisja Europejska jak i Rada ECOFIN będą w ramach swoich ocen i decyzji brały pod uwagę inny charakter wydatków, i generowanych przez nie deficytów i długów, związanych z reformą emerytalną, biorąc pod uwagę w szczególności:
 - strukturę systemu emerytalnego w aspekcie własności aktywów,
 - ryzyka związane z przyszłymi wypłatami z systemu emerytalnego,
 - wpływ tej reformy na stabilność finansów publicznych.
3. Porozumienie stanowi przełom w rozmowach z Komisją Europejską dotyczących kwestii brania pod uwagę wysokości wydatków związanych z reformą emerytalną. Oznacza ono uzgodnienie potrzeby wypracowania i przyjęcia powszechnych reguł i zasad systemowego, a więc trwałego, uwzględniania kosztów reformy emerytalnej, co powinno nastąpić w I połowie przyszłego roku.
4. Porozumienie to nie dotyczy jednak zmian statystycznych, a więc nie oznacza zmniejszenia wysokości długu publicznego czy wielkości niezbilansowania sytuacji budżetowej. Tym bardziej nie oznacza zmniejszenia potrzeb pożyczkowych państwa wynikających z finansowania reformy emerytalnej i wobec tego aktualna pozostaje potrzeba głębokich zmian w II filarze systemu emerytalnego. Nie oznacza to także konieczności zmian statystycznych czy legislacyjnych w metodologii statystycznej i prawie polskim.

Źródło: Ministerstwo Finansów, www.mf.gov.pl